

Onderwerp, hoofdgedachte en deelonderwerpen

* Het onderwerp

Je krijgt elke dag met teksten te maken. Vaak zie je aan de titel of illustraties waarover ze gaan. Bijvoorbeeld over een attractiepark, de nieuwste mode, het kiezen van een nieuwe school.

Waar een tekst over gaat, noemen we het onderwerp van een tekst.

Je vindt het onderwerp door te vragen: Waar gaat de hele tekst over? Meestal kun je het onderwerp in één woord of in een paar woorden zeggen.

Het onderwerp is vaak te vinden in de titel en in de eerste alinea. Je leest oriënterend: de titel, de tussenkopjes, de opvallende woorden en de illustraties. De inleiding lees je intensief.

* De hoofdgedachte

Wat in de tekst over het onderwerp wordt verteld, kun je vaak in één zin samenvatten.

Zo'n samenvatting noem je de hoofdgedachte van de tekst. Twee teksten die over hetzelfde onderwerp gaan, kunnen een heel verschillende inhoud hebben. Als voorbeeld nemen we het onderwerp: carnaval. In de ene tekst staat dat carnaval een geweldig feest is, omdat je dan lekker gek mag doen. In een andere tekst gaat het over de geschiedenis van carnaval. De hoofdgedachte van de eerste tekst is dus: Carnaval is een geweldig feest. De hoofdgedachte van de tweede tekst is: De geschiedenis van Carnaval. Soms is de hoofdgedachte letterlijk in de tekst te vinden. In nieuwsberichten bijvoorbeeld is de eerste zin vaak de hoofdgedachte. In elke volgende zin staat weer nieuwe informatie over het onderwerp. Deze nieuwe informatie vult de hoofdgedachte aan. Maar vaak staat de hoofdgedachte niet letterlijk in de tekst en moet je zelf een zin verzinnen die samenvat: *Wat zegt de tekst over het onderwerp?*

Als bij een tekst gevraagd wordt naar het *onderwerp*, moet je in één of een paar woorden antwoord geven. Als er gevraagd wordt naar de *hoofdgedachte*, dan moet je antwoord een volledige zin zijn.

* Deelonderwerpen

Elke tekst bestaat uit:

- 1) een inleiding
- 2) een kern of middenstuk
- 3) een slot.

De inleiding en het slot bestaat meestal uit één alinea, maar de kern bestaat meestal uit meerdere alinea's. Elke alinea heeft één onderwerp, dat een kort stukje is van de hele tekst. In elke alinea zet je dingen bij elkaar die bij elkaar horen. Komt er iets nieuws, dan begin je ook met een nieuwe alinea.

Waar elke alinea over gaat noemen we het deelonderwerp. Het onderwerp (van een tekst) bestaat dus uit meerdere deelonderwerpen (alinea's).

Voorbeeld (van een nieuwsbericht):

onderwerp: attractieparken

de hoofdgedachte: attractieparken beleefden gisteren een topdag.

Titel: In de file voor de attractieparken

inleiding: hoofdgedachte en korte toelichting

alinea 2: Burgers Zoo

alinea 3: Blijdorp

alinea 4: Efteling

alinea 5: slot